

УДК 656.078.8

СТРАТЕГІЧНИЙ СОЮЗ, ЯК ОСНОВА ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ЕФЕКТИВНОСТІ ДІЯЛЬНОСТІ ЗАЛІЗНИЧНОГО ТРАНСПОРТУ УКРАЇНИ

Блиндюк Р.В., здобувач (УкрДАЗТ)

В статті розкрито сутність стратегічного союзу, визначено причини та підстави для їх створення, окреслено переваги співпраці в межах стратегічного союзу та досліджено роль стратегічних союзів у забезпеченні ефективності діяльності залізничного транспорту. Визначені основні партнери залізничного транспорту для створення стратегічного союзу та окреслено особливості їх співпраці, а також конкурентні переваги, що будуть отримані в результаті взаємодії в межах союзу.

Ключові слова: залізничний транспорт, ефективність діяльності, стратегічний союз, конкурентні переваги.

СТРАТЕГИЧЕСКИЙ СОЮЗ, КАК ОСНОВА ОБЕСПЕЧЕНИЯ ЭФФЕКТИВНОСТИ ДЕЯТЕЛЬНОСТИ ЖЕЛЕЗНОДОРОЖНОГО ТРАНСПОРТА УКРАИНЫ

Блиндюк Р.В., соискатель (УкрГАЗТ)

В статье раскрыта сущность стратегического союза, определены причины и основания для их создания, очерчены преимущества сотрудничества в рамках стратегического союза и исследована роль стратегических союзов в обеспечении эффективности деятельности железнодорожного транспорта. Определены основные партнеры железнодорожного транспорта для создания стратегического союза и обозначены особенности их сотрудничества, а также конкурентные преимущества, которые будут получены в результате взаимодействия в рамках союза.

Ключевые слова: железнодорожный транспорт, эффективность деятельности, стратегический союз, конкурентные преимущества.

STRATEGIC ALLIANCE AS THE BASIS OF THE PERFORMANCE OF RAILWAY TRANSPORT OF UKRAINE

Blenduk R.V., Researche (USA of RT)

In the article the essence of the strategic union, identified causes and reasons for their creation, outlined the advantages of cooperation with strategic partners in the strategic alliance. The role of strategic unions in the efficiency of rail transport. For rail transport the main partners for the creation of a strategic union at the present stage can be a company in the field of storage, rendering services in the field of import / export, information processing, organization of transport, customs, terminals, insurance companies, banks and other providers of related services, as well as potential competitors. Marked features of the cooperation partners in the strategic union, as well as competitive advantages which they derived from their interaction within the union.

Keywords: railway transport, efficiency, strategic union, competitive advantages.

Постановка проблеми та її зв'язки з науковими чи практичними завданнями. В умовах вигідного геополітичного положення України збільшення обсягів міжнародного транзиту територією держави залізничний транспорт може стати важливим чинником стабілізації і структурної перебудови економіки, пов'язано це також і з тим, що транзит, як вид експорту транспортних послуг, є найбільш ефективним, а інвестиційна діяльність в цій сфері транспортної діяльності є високорентабельною.

Ключову роль у забезпеченні підвищення

обсягу транзиту вантажопотоків через Україну відіграє залізничний транспорт, від ефективності діяльності якого залежить економічний стан держави.

Аналіз досліджень та публікацій, виділення невирішених частин загальної проблеми. Проблему забезпечення конкурентоспроможності та підвищення ефективності функціонування залізничного комплексу вирішують вітчизняні вчені: І.Аксьонов, Є.Балака, Ю.Бараш, В.Дикань, В.Гудкова, М.Кондратюк, М.Макаренко, Є.Сич, Ю.Цветов,

О.Чердниченко та ін. [1-6]. Вирішення цього питання вони пропонують за рахунок розв'язання таких задач, як: оптимізація структури залізничного транспорту; вдосконалення системи управління галуззю на основі впровадження переважно економічних методів управління; введення гнучкої тарифної політики, що пристосована до конкурентного середовища; припинення перехресного фінансування вантажних і пасажирських перевезень, створення умов для самофінансування пасажирських перевезень і забезпечення їх прибутковості; організаційно-фінансове відокремлення інфраструктури залізниць від експлуатаційної роботи, забезпечення вільного доступу до інфраструктури операторам перевезень на конкурсній основі та ін. Однак дослідження ролі стратегічних союзів у забезпеченні ефективності діяльності залізничного транспорту не знайшли наукового відображення, а тому потребує дослідження.

Мета статті – обґрунтування доцільності формування стратегічних союзів та дослідження їх ролі у забезпеченні ефективності залізничного транспорту.

Вклад основного матеріалу дослідження. Конкурентну перевагу, здатну забезпечити високу ефективність діяльності залізничного транспорту, можна отримати оперативно реагуючи на зміни макросередовища (головним чином на вимоги споживачів). На сучасному етапі розвитку транспортного ринку даною конкурентною перевагою є здатність забезпечити оперативність доставки товарів від виробника до одержувача. Здійснення даних дій можливо за умови наявності у залізничного транспорту відповідних ресурсів, які дозволять йому створити і забезпечити ефективний ланцюг поставок, що складається зі споживачів логістичних послуг, логістичних посередників (перевізники, склади різного типу), інституційних контрагентів (митні органи, транспортна інспекція) та ін.

У зв'язку з відсутністю у залізничного транспорту всіх необхідних елементів цього ланцюжка в необхідному обсязі, забезпечити ефективність діяльності залізничного транспорту можна за рахунок формування стратегічних союзів.

Стратегічний союз є націлена на зміцнення конкурентних позицій учасників закрита, довгострокова, взаємовигідна угода між двома або більше партнерами, що припускає обмін ресурсами, знаннями і можливостями. Причиною та підставою для створення союзів є очікувані в майбутньому вигоди. Стратегічна вигода може полягати в об'єднанні ресурсів, в отриманні доступу на ринок або до технічної інформації, в посиленні своїх можливостей і в пониженні сукупних виробничих витрат. Кожна сторона стратегічного союзу має

можливість оцінити внесок потенційного партнера по союзу. Більш того, стратегічним партнерам доводиться визначати, чи є союз найбільш відповідним методом досягнення відносних стратегічних переваг.

Витрати на створення союзу приносять прибуток більший, ніж витрати на злиття і поглинання, але вибір якнайкращого, методу досягнення довготривалих стратегічних вигод залишається складною проблемою.

Рішення про створення союзу для передачі частині робіт на сторону залежить від цілого ряду інших рішень, які враховують те, що є головним для компанії і що може робити партнер, який володіє великими можливостями або досвідом. Так, багато компаній передають підрядчикам функції постачання та інформаційні технології.

Проте, перед створенням стратегічного союзу слід зважити на те, що коли партнери по стратегічному союзу вже об'єднали ресурси і процеси ухвалення рішення, може виникнути загроза підриву стійкості партнерства.

Єдиним захистом від можливості обману і зловживань є довіра, необхідна для кожного стратегічного союзу. Віра в надійність слова і обіцянок партнера, в те, що він виконає свої зобов'язання, тісно пов'язана з готовністю компаній координувати свої дії. На основі довіри виникають зобов'язання і супутні їм згуртованість та солідарність.

Для забезпечення конкурентоспроможності стратегічних партнерів в стратегічному союзі постійно повинна бути присутньою взаємозалежність тісно пов'язана із спеціалізацією кожного учасника такого союзу. Визнавши свою взаємозалежність, стратегічні партнери обмінюються цінними ресурсами, і спеціалізація часто розглядається як природний результат такого розвитку. Однією з переваг співпраці є можливість забезпечити координацію виробництва, збуту, управління запасами і робіт в області НДДКР на рівні функціональної інтеграції, без бюрократизму і зміни форм власності. Системи постачань точно в строк, обмін електронними даними, сумісні маркетингові програми, спільні роботи в області НДДКР і спеціалізація виробничих потужностей — все це приклади стратегічних союзів, які можуть працювати ефективно тільки в тому випадку, якщо зв'язки між компаніями будуть бездоганно надійними. Союзні відносини з постачальниками, в яких останні надають технічну допомогу або сприяння на стадії передпроектних розробок, можуть показатися не головними, але вони не менш важливі для ланцюга створення цінностей і для загальної ефективності виробничого процесу.

Стратегічні союзи повинні будуватися на переконанні, що важливіше спланувати структуру і

процедуру, чим сам зміст обміну. Сторони розуміють, що в майбутньому наочне планування здійсниться само собою, в результаті дії структур і процедур визначених при формуванні відносин. Ці процеси повинні бути достатньо гнучкими, щоб дозволяти пристосовуватися до майбутніх змін. Партнерам слід відкрито обмінюватися планами і в ході планування враховувати вимоги іншої сторони. Якщо партнери детально обізнані про бізнес іншої сторони і чесно обмінюються інформацією, вони можуть встановити взаємоприйнятні цілі, що сприяє стійкості та життєздатності відносин.

Сумісне прогнозування наслідків технологічного або ринкового розвитку підвищує здатність партнерів оцінювати результати. У інших випадках інвестиції, необхідні для пристосування до очікуваних технологічних і ринкових змін, ведуть до зростання витрат на вихід з ринку та на перехід в іншу діяльність. Для захисту вкладень в союз важливо здійснювати планування сумісно, не допускаючи ізоляції.

Оцінка цих характеристик допомагає краще зрозуміти умови, при яких може бути створений успішний союз, але навіть знання попередніх умов не дає нам розуміння динаміки процесу. Слід враховувати чинник часу, в ході якого менеджери ведуть переговори, виконують ухвалені рішення і поступово змінюють союзні відносини.

Таким чином, стратегічний союз створюється між підприємствами та організаціями під тиском невизначеності — ринкової або технологічної. Їх основною метою є забезпечення конкурентоспроможності організацій за рахунок більш досконалого обслуговування споживачів, зниження витрат, інноваційного розвитку і т.д.

Для залізничного транспорту основним партнерами для створення стратегічного союзу на сучасному етапі можуть стати компанії в області складування, надання послуг у сфері імпорту/експорту, обробки інформації, а також організації транспорту, митні органи, термінали, страхові компанії, банки та інші постачальники супутніх послуг.

Стратегічний союз з вищезгаданими партнерами може бути утворений для створення логістичних центрів, основними завданнями яких повинні бути: підвищення узгодженості роботи різних видів транспорту в організації змішаних та інтермодальних перевезень; належна організація комплексного транспортного обслуговування клієнтів; розширення видів послуг, що надаються, і підвищення їх якості, залучення додаткових об'ємів перевезень транзитних вантажів; скорочення часу їх доставки із-за зменшення простоїв на пунктах перевалки вантажів на інші види транспорту і на прикордонних переходах; розширення міжнародної співпраці. Основні функції логістичних центрів

повинні забезпечити реалізацію нового виду послуг і задоволення підвищених вимог користувачів транспортних послуг до комплексності і якості обслуговування. Логістичний центр мусить реалізовувати свої завдання через партнерів - учасників стратегічного союзу.

Крім того, для забезпечення ефективності функціонування залізничного транспорту на сучасному етапі його розвитку, доцільним є включення до складу стратегічного союзу потенційних конкурентів (інших видів транспорту). Це дозволить забезпечити взаємовигідне співробітництво, а також поділ цільового сегмента ринку. За рахунок використання спільних конкурентних переваг та сукупних зусиль і ресурсів досягається максимальне задоволення кінцевих споживачів послуг і товарів.

Висновок. Вирішальним кроком у забезпеченні ефективності діяльності залізничного транспорту має стати формування стратегічного союзу. Його формування дозволить отримати залізничному транспорту України наступні конкурентні переваги: забезпечити оперативність доставки товарів, швидке проникнення на нові ринки; оперативний доступ до інформації за рахунок інформаційного співробітництва; отримання нових можливостей у зв'язку з об'єднанням учасників стратегічного союзу і т. д.

Формувати стратегічні союзи залізничному транспорту слід із компаніями в області складування, надання послуг у сфері імпорту/експорту, обробки інформації, а також організації транспорту, митні органи, термінали, страхові компанії, банки та інші постачальники супутніх послуг для створення логістичного центра. Доцільним також є включення до складу стратегічного союзу потенційних конкурентів.

СПИСОК ЛІТЕРАТУРИ

1. Аксьонов І.М. Логістичний підхід до управління пасажирськими перевезеннями / І.М.Аксьонов. - Залізничний транспорт України. - 2001. - №3. - С. 6-11.
2. Бараш Ю.С. Управління залізничним транспортом країни: монографія / Ю.С. Бараш. - 2-ге вид., переробл. і доп. - Дніпропетровськ: Вид-во Дніпропетр. нац. ун-ту залізн. трансп. ім. ак. В. Лазяряна, 2006. - 264 с.
3. Балака Е.И. Концепція формування тарифної політики як фактор конкурентобезопасности железнодорожного транспорта / Е.И. Балака, А.Ю.Чередниченко. - Вісник Харківського національного університету ім.В.Н.Каразіна. Економічна серія. - 2001. - №512. - С. 57-59.
4. Дикань В.Л. Удосконалення

організаційної структури залізничного комплексу України в сучасних умовах : монографія / В.Л.Дикань, М.В.Кондратюк. - Харків: УкрДАЗТ, 2010. – 190 с.

Ю.М.Цветов, М.В. Макаренко, М.Ю.Цветов та ін. К.:КУЕТТ, 2007. – 222с.

6. Сич Є.М. Пасажирський комплекс залізничного транспорту: розвиток і ефективність. / Є.М.Сич, В.П.Гудкова – К.: Вид-во "Аспект-Полиграф", 2004. – С. 174-190.

5. Проблеми та основні напрямки реформування залізничного транспорту України /

*Рецензент д.е.н., професор УкрДАЗТ Кірдіна О.Г.
Експерт редакційної колегії к.е.н., доцент УкрДАЗТ Зубенко В.О.*

УДК 658.23:656.2

ВИКОРИСТАННЯ ДОСВІДУ ЄВРОПЕЙСЬКОГО СОЮЗУ У СТВОРЕННІ ТРАНСПОРТНО-ЛОГІСТИЧНИХ ЦЕНТРІВ В УКРАЇНІ

Кондратюк М.В., к.е.н., доцент (УкрДАЗТ)

В статті досліджується досвід створення і функціонування транспортно-логістичних центрів у ЄС. Основним чинником, який повинен визначити принципи побудови транспортно-логістичних центрів в Україні, є процес створення компаній-операторів за участю ПАТ „Укрзалізниця” для поєднання умов постачань з операціями по перевезенню вантажів декількома видами транспорту.

Ключові слова: залізничний транспорт, логістичні центри, транспортно-логістична система України.

ИСПОЛЬЗОВАНИЕ ОПЫТА ЕВРОПЕЙСКОГО СОЮЗА В СОЗДАНИИ ТРАНСПОРТНО ЛОГИСТИЧЕСКИХ ЦЕНТРОВ В УКРАИНЕ

Кондратюк М.В., к.е.н., доцент (УкрГАЗТ)

В статье исследуется опыт создания и функционирования транспортно-логистических центров в ЕС. Основным фактором, который должен определить принципы построения транспортно-логистических центров в Украине, является процесс создания компаний-операторов с участием ПАТ „Укрзалізниця” для объединения условий поставок с операциями по перевозке грузов несколькими видами транспорта. В функции такого оператора кроме экспедиторских функций должны входить новые виды деятельности: банковская с финансированием всего комплекса операций, страховая и другие, которые раньше не выполнялись экспедиторами перевозок.

Ключевые слова: железнодорожный транспорт, логистические центры, транспортно-логистическая система Украины.

USE OF EXPERIENCE OF EUROPEAN UNION IN CREATION OF LOGISTIC CENTERS IN UKRAINE

Kondratyuk M.V., Candidate of Economic Sciences, associate professor (USA of RT)

In the article experience of creation and functioning of transport-logistic centers is probed in ES. A basic factor which must define principles of construction of transport of logistic centers in Ukraine is a process of creation of companies-operators with participation of PAT Ukrzaliznyca for the association of terms of deliveries with operations on transportation of loads a few types of transport. In the function of such operator the new types of activity must enter except for dispatch functions: bank with financing of all complex of operations, insurance et al, which before was not executed dispatch of transportations. It is expressed in that dispatch of transportations of loads in international to direct all-rail or in the mixed connection transformed at the dispatch-operators of the general distributing or dispatch-integrators. Creation of companies-operators after participation of Ukrzaliznyca